

Arkeologisk undersökning i form av schaktövervakning 2017

Skanör 14:21, forn lämning 14

UPPFÖRANDE AV FÖRRÅD

Skanörs socken, Vellinge kommun
Skåne län

SKÅNE
ARKEOLOGI

Skånearkeologi
Rapport 2017:14

Per Sarnäs

Arkeologisk undersökning i form av schaktövervakning 2017

Skanör 14:21, fornlämning 14

UPPFÖRANDE AV FÖRRÅD

Skanörs socken, Vellinge kommun
Skåne län

Skånearkeologi

Per Sarnäs

Midgårdsgatan 3

216 19 Malmö

Tel: 0708-82 78 16

E-post: info@skanearkeologi.se

Webb: www.skanearkeologi.se

Arkeologisk undersökning i form av schaktövervakning 2017

Skanör 14:21, fornlämning 14

Uppförande av förråd

Skanörs socken, Vellinge kommun

Skåne län

Skånearkeologi

Rapport 2017:14

Författare: Per Sarnäs

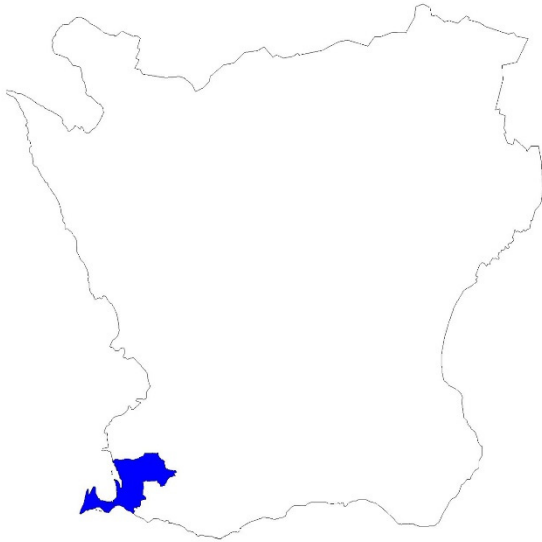
Grafisk form: Anders Gutehall

Omslagsbild: Per Sarnäs

© Skånearkeologi 2017

Innehåll

Inledning	5
Topografi och fornlämningsmiljö	5
Undersökningsresultat	7
Referenser	7
Tekniska och administrativa uppgifter	8

Figur 1. Karta över Skåne med Vellinge kommun markerat med blå färg.

Figur 2. Karta över Näset med undersökningsområdet markerat med blå fylld cirkel.

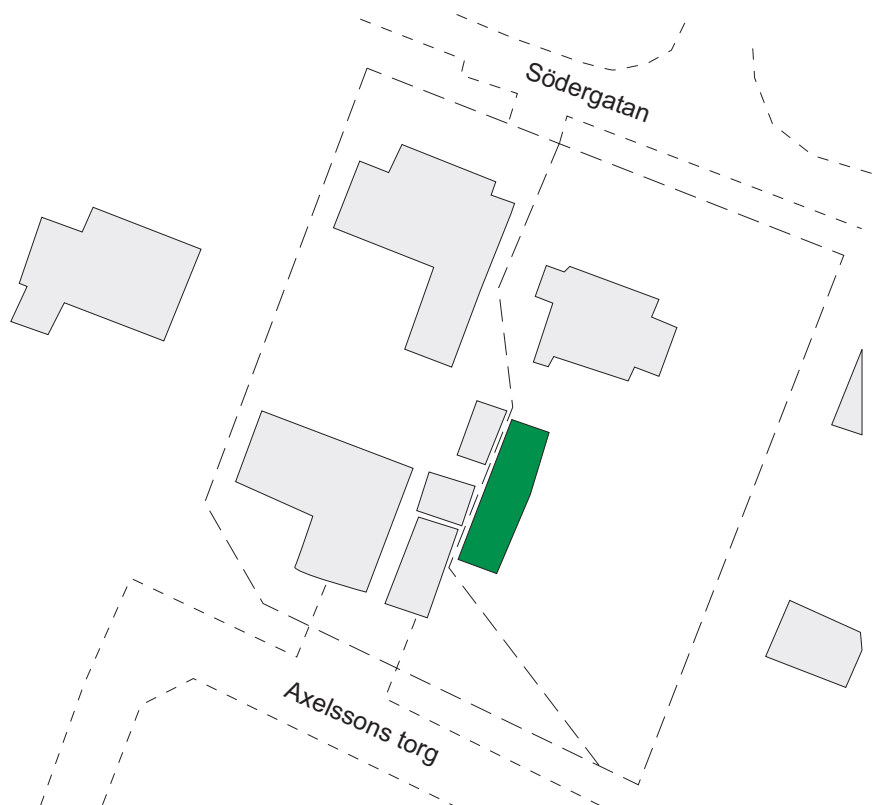

Inledning

Med anledning av ett planerat uppförande av en förrådsbyggnad inom fastigheten Skanör 14:71 som ligger inom Skanörs medeltida stadsområde, beslutade länsstyrelsen Skåne om en arkeologisk undersökning i form av en schaktövervakning.

Topografi och fornlämningsmiljö

Skanör ligger inom nordvästra delen av Falsterbohalvön som uppvisar en karakteristisk kusttopografi med sandbankar och strandsjöar. Under medeltiden utgjorde Skanör tillsammans med Falsterbo delar av Skånemarknaden. Falsterbo och Skanör utgjorde stora produktions- och distributionsorter för det årliga säsongsbundna sillfisket i Öresund och södra Östersjön. I anslutning till marknadsområdena i Skanör och Falsterbo växte permanenta strukturer fram, vilka under hög- och senmedeltid framträder med rådsstadens organisation och institutioner (Ersgård 1988). Under 1200-talet och framåt tilldelades en rad utländska städer handelsprivilegier och mark i området. Dessa markstycken, s.k. fiter, användes vid handeln och i den övriga verksamheten inom marknaden. Det är också från detta århundrade som de äldsta skriftliga beläggen från Skanör härrör (Ersgård 1984:10). Den danska kungamakten svarade för ordningen i området samt drog in skatter och avgifter från den intensiva fiskeverksamheten. Skanör var den viktigaste orten under 1200- och 1300-talen. Under 1400-talet försköts tyngdpunkten till Falsterbo. Vid mitten av 1500-talet blev Malmö huvudort för Skånemarknaden, men då hade sillfisket minskat betydligt i intensitet.

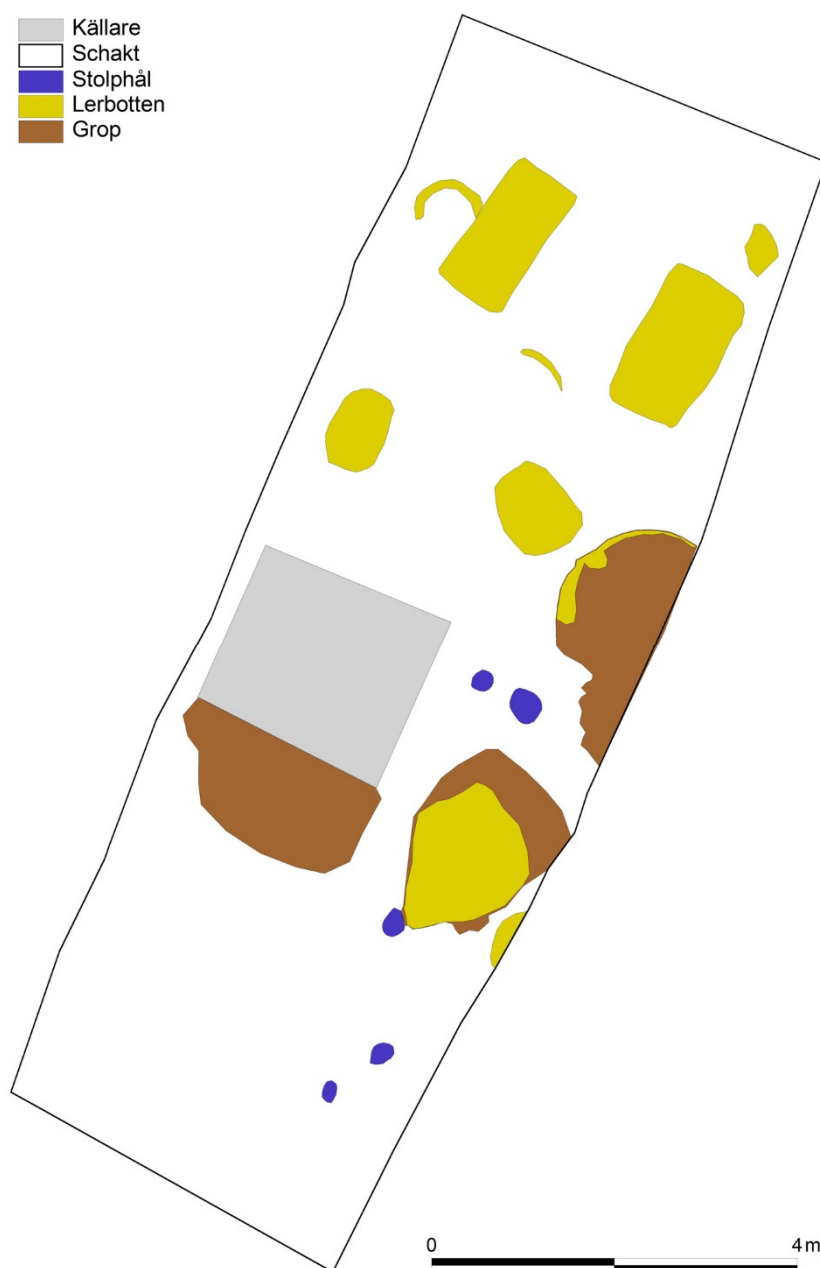
Figur 3. Schaktet (grön färg) låg i kvarteret mellan Södergatan och Axelsson torg.

Den arkeologiska situationen i Skanör kännetecknas av ett stort antal begränsade undersökningsytor, spridda inom det medeltida stadsområdet. Den äldsta bosättningen i Skanör är förlagd på den strandvall som löper i nord-sydlig riktning från Skanör till Falsterbo och kan dateras till omkring 1000-talet e.Kr. De arkeologiska lämningarna från denna period utgörs främst av kulturlager och s.k. lerbottenar som kan knytas till säsongsmässiga aktiviteter. Lerbottenarna tillkom under perioden 1100- till 1300-talet.

Vid en tidigare undersökning ca 90 m sydväst om Skanör 14:21 avschaktades en yta på sammanlagt 290 m², varvid 175 anläggningar påträffades. Anläggningarna utgjordes av 72 lerbottenar, 30 gropar, 24 stolphål, 43 pinnstick, 1 sotfläck, 1 lerplatta och 4 sänkor med kulturlagerrester (Hansson 1993).

Ca 120 m öster om föreliggande undersökning genomfördes 2006 en schaktningsövervakning inom fastigheten 42:14 varvid det inom ett ca 30 m² stort schakt framkom kulturlager och rester av en lerbotten (Einarsen 2008).

Figur 4. Schaktplan med samtliga inmätta anläggningar. I södra delen av schaktet förekom rikligt med sentida nedgrävningar som troligen förstört äldre lämningar.

Undersökningsresultat

En 66 m² stor yta avschaktades med grävmaskin ned till sanden vilket motsvarande matjordsdjupet. Vid övergången mellan matjord och sand framkom lerbottnar och några stolphål.

Sammanlagt 5 hela och 5 fragmentariska lerbottnar påträffades liksom 5 stolphål och 3 gropar. Inga anläggningar undersöktes och de kvarligger under det uppförda förrådet (se figur 4).

På den avschaktade ytan har tidigare stått ett förråd med en mindre källare. I södra delen förekom mycket sentida nedgrävningar med porslin, glas och järnskrot.

Ytan liksom anläggningarna avsöktes med metalldetektor varvid endast ett mindre oidentifierat föremål av brons eller koppar påträffades (ej tillvarataget). I övrigt framkom inga fynd.

Schakt och anläggningar mättes in med en RTK-GNSS.

Det är rimligt att anta att föreliggande undersöknings lämningar liksom lämningarna från 1993 års undersökning inom Skanör 14:25 och 2006 års undersökning inom fastigheten 42:14 är delar av ett större aktivitetsområde med lämningar av lerbottnar, stolphål, gropar och kulturlager.

Referenser

Publicerat material

- Einarsen, Ch. 2008. Skanör 42:14. Dokumentation i samband med husbyggnation. Arkeologisk förundersökning i form av schaktövervakning 2006. Malmö Kulturmiljö, Enheten för arkeologi rapport 2008:084.
- Ersgård, L. 1984. Skanör – Falsterbo. Riksantikvarieämbetet och Statens historiska Museer rapport Medeltidsstaden 53.
- Ersgård, L. 1988. "Vår marknad i Skåne". Bebyggelse, handel och urbanisering i Skanör och Falsterbo under medeltiden. Lund studies in medieval archaeology 4.

Opublicerat material

- Hansson, M. 1993. Rapport över arkeologisk för- och slutundersökning inom fastigheten Skanör 14:25, Skanörs socken. Riksantikvarieämbetet Uv-Syd.

Tekniska och administrativa uppgifter

Länsstyrelsens diarienummer 431-2102-2017
Skånearkeologis diarienummer 201705

Län Skåne
Kommun Vellinge
Socken Skanör
Fastighet Skanör 14:21
RAÄ-nummer 14:1

Ekonomiska kartans blad 61D 4gS
Koordinatsystem Sweref 99 TM
N koordinat 6142815
E koordinat 363385
M ö.h. 1,4-1,5

Fältarbetstid 2017-02-28
Antal arbetsdagar 1
Antal arkeologtimmar 6

Undersökt yta 66 m²

Projektansvarig Per Sarnäs
Uppdragsgivare Sussie Kyle

Kostnader
Fältarbete: 3 900:-
Rapport: 3 900:-
Tryck: 1 000:-
Resa: 260:-
RTK-GNSS: 950:-
Summa: 10 010:-

Arkivmaterial i form av digitala foton, inmättningsfiler och handlingar förvaras i Regionmuseets Kristianstads arkiv.